

**TÜRK MİLLET ADINA**

**T.C.  
STANBUL  
1. MAHKEMES**

**GEREKÇEL KARAR**

**ESAS NO** : 2019/411 Esas  
**KARAR NO** : 2020/382

**HAKİM** : Berkay GÜN 211649  
**KATİP** : Serpil BİLGE 256743

**DAVACI** : **1- TÜRK YE ENERJİ SU VE GAZ  
ÇİLER SENDİKASI -**

**VEKİL** : Av. ERAFETTİN AKTA -  
[16757-57483-62955] UETS

**DAVALI** : **1- STANBUL SU VE  
KANAL ZASYON DARES GENEL  
MÜDÜRLÜĞÜ -0481003949100001  
Güzeltepe Mah. Osmanpaşa Cad. No:7-7A  
Eyüp/ STANBUL**

**VEKİL** : Av. MEHMET RÜŞDÜ AYDEMİR -  
1. Hukuk Müaviri, Darülaceze Cad.  
Gönen Sok. No: 18/İli/ STANBUL

**DAVALI** : **2- SPERAN ( STANBUL  
PERSONEL YÖNETİM ANONİM  
ŞİRKETİ ) - Merkez Mah. Silahtaraşa Cd  
No 83 Eyüp/ STANBUL**

**VEKİL** : Av. ABDULKADİR İK - Merkez Mah.  
Silahtaraşa Cad. No:83/1 Eyüp/  
STANBUL


**DAVA** : Tespit (Sendika Kanunlarından  
Kaynaklanan)

**DAVA TARİHİ** : 26/10/2019  
**KARAR TARİHİ** : 24/11/2020  
**KARAR YAZIM TARİHİ** : 31/12/2020

Mahkememizde görülmekte bulunan Tespit (Sendika Kanunlarından Kaynaklanan) davasının yapılan açık yargılamasının sonunda,

**GEREKÇE DÜŞÜNÜLDÜ:**

**Davacı vekili 26/10/2019 harç tarihli dilekçesinde özetle;**kamuda taeron  
irketlerde çalışan işçilerin daimi kadroya geçirilmesi amacıyla 375 sayılı KHK'ye eklenen  
geçici 24'üncü madde çerçevesinde düzenlenen 696 sayılı KHK ile, SK'de taeron  
irketlerinde çalışan işçiler sermayesinin %50'sinden fazlası yine stanbul Büyük şehir

 **Bu belge 5070 sayılı kanun hükümleri uyarınca e-imza ile imzalanmıştır.** 1/5

Belediyesi'ne ait olan davalı irket kadrosuna geçirildi ini, bu suretle SK ile davalı SPER arasında asıl i veren - alt i veren ili kisi kuruldu unu, Cumhuriyet kanı kararları ile kamuda çalı an i çilere ilave tediye ödemesinin yapılmasına karar verildi ini, SK 'ye " sper'de sürekli i çi kadrolarına geçirilen i çilere de 6772 sayılı kanun gere ince ilave tediye ödemelerinin yapılmasının talep edildi ini, SK 'nin cevabi yazısında 696 sayılı KHK ile Belediyenin i tirak irketlerinde i çi statüsüne geçirilen alt i veren personele 6772 sayılı kanun kapsamında ilave tedielerin yapılmasının mümkün olmadı ının belirtildi ini iddia ederek 6772 sayılı kanunda düzenlenmi olan ve Cumhuriyet kanınca ödenmesine karar verilen ilave tediye ödemelerinden 675 sayılı KHK'ye eklenen geçici 24'üncü madde çerçevesinde sper'de sürekli i çi kadrolarına geçirilen tüm i çilerin de yararlanması gerekti inin tespitine karar verilmesini talep ve dava etmi tir.

### CEVAP

**Davalı sper vekili 14/07/2020 havale tarihli cevap dilekçesinde özetle;** HMK'nun 106. maddesinde düzenlenen tespit davasını açan davacının, tespitini istedi i hukuki ili kinin var olup olmadı ının mahkemece tespitinde güncel bir hukuki yararının bulundu unu ispatlaması gerekti ini, Davacı tespit davası açmasında hukuki yararı bulundu unu ispatlayamazsa, davanın, dava artı olan hukuki yarar yoklu undan reddine karar verilmesi gerekti ini, Davacı sendika müvekkil irkette yetkili sendika olmadı ını davacı ile sendika arasında akdedilmi bir toplu i sözleşmesi de bulunmadı ını, Davacı sendikanın salt tüzeli ki i olarak bu davayı açmakta güncel hukuki yararı bulunmadı ını, davanın davacının sıfatına göre HMK'nun 114/e-h ve 115/2 maddesi uyarınca dava artı yoklu u nedeni ile usulden reddine karar verilmesi gerekti ini talep etmi tir.

**Davalı ski vekili 03/12/2019 havale tarihli cevap dilekçesinde özetle;** davacı vekilinin talebinin haksız ve hukuki dayanaktan yoksun oldu unu, davacı vekilinin tüm iddia ve taleplerinin reddine karar verilmesi gerekti ini, davacı dare Kamu Kurumu olarak Sayı tay denetimine tabi oldu unu, idarenin eylem ve i lemleri yürürlükteki mevzuat hükümlerine yerle ik yargı çitahatlarına uygun oldu u, davacı tarafın dava dilekçesinde yazılı tüm iddia ve taleplerine itiraz ettiklerini, usul ve esas bakımından davanın reddine karar verilmesini talep etmi lerdir.

### DEL LLER


SGK hizmet cetveli, i yeri sicil dosyası ve davaya konu kayıt ve belgelerin celbedildi i anlaşılmı tir.

### HUKUK DE ERLEND RME VE GEREKÇE

Davacı vekili davalılar aleyhine açılan asıl ve birle en davalarda, 6772 sayılı "Devlet Ve Ona Ba lı Müesseselerde Çalı an çilere lave Tediye Yapılması Hakkında Kanunda" düzenlenmi olan ve Cumhuriyet kanınca ödenmesine karar verilen ilave tediye ödemelerinden, 375 sayılı KHK'ye eklenen ve geçici 24 üncü madde çerçevesinde düzenlenen 696 sayılı KHK ile alt i veren SPER'de sürekli i çi kadrolarına geçirilen tüm i çilerin de yararlanması gerekti inin tespitine karar verilmesini talep etmi tir.

696 sayılı Ola anüstü Hal Kapsamında Bazı Düzenlemeler Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 127'nci maddesiyle, 27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye eklenen Geçici 23 ve Geçici 24'üncü maddelerinde belirtilen kamu kurum ve kurulu larında 4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu hale Kanunu ve di er mevzuat hükümleri uyarınca personel çalı tırılmasına dayalı hizmet alım sözleşmeleri kapsamında yükleniciler tarafından çalı tırılanların sürekli i çi kadrolarına veya mahalli idare irketlerinde i çi statüsüne geçirilmesine ili kin düzenleme yapılmı tir.

5393 sayılı Belediye Kanununun 70. maddesinde belediyenin kendisine verilen görev ve hizmet alanlarında, ilgili mevzuatta belirtilen usullere göre irket kurabilecekleri, 5216

 **Bu belge 5070 sayılı kanun hükümleri uyarınca e-imza ile imzalanmı tir.** 2/5

sayılı Büyük ehir Belediyesi Kanununun 26. maddesinde büyük ehir belediyesinin kendisine verilen görev ve hizmet alanlarında, ilgili mevzuatta belirtilen usullere göre sermaye irketleri kurabilece i düzenlendi i, mevzuata göre belediye ba lı kurulu unun sadece büyük ehir belediyeleri bakımından söz konusu oldu u; su ve kanalizasyon idareleri, Ego Genel Müdürlü ü, Eshot Genel Müdürlü ü, stanbul Elektrik Tramvay ve Tünel letmeleri Genel Müdürlü ü eklinde tahdidi olarak düzenlendi i, Belediyelerin veya Büyük ehir Belediyelerinin i tiraki irketlerin ise 'ba lı kurulu ' olarak kabul edilmedi i anla ılmaktadır.

Belediyeler tarafından kurulan veya ortak olunan irketlerin Türk Ticaret Kanunu hükümlerine tabi sermaye irketleri oldu u, belediyelerin tüzel ki ili inden ayrı ve ba ımsız özel hukuk tüzel ki ileri olmadıkları, Belediyelerin kurdukları veya ortak oldukları ticaret irketlerine, kamu tüzel ki ili i kazandıran herhangi bir kanun hükmü bulunmadı ı, kamusal yetki ve ayrıcalıklar tanınmadı ı, dolayısıyla söz konusu irketlerin "kamu tüzel ki isi" ya da "kamu kurum ve kurulu u" olduklarının kabul edilemeyece i de erlendirilmektedir.

**Yargıtay 22. H.D.'nin 13.06.2017 tarihli ve 2016/24028 E., 2017/14012 Karar** sayılı emsal kararında yer alan; *"Somut uyu mazlıkta, davalı Çankaya Bel Pet Akaryakıt ve Türevleri Ltd. ti.'nin yüzde ellibir hissesinin Çankaya Belediye Ba kanlı i'na, yüzde kırkdokuz hissesinin ise OMV Petrol Ofisi A. .'ye ait oldu u anla ılmaktadır. Mahkemece, yüzde ellibir hissesinin Çankaya Belediye Ba kanlı i'na ait oldu u gerekçesiyle, davalı irketin 6772 sayılı Kanun kapsamında bulundu u kabul edilmi tir. Bu noktada, belediyelerin hissedarı oldukları irketlerin hukuki statüsünün belirlenmesi ve 6772 sayılı Kanun kapsamında bulunup bulunmadıklarının tartı lması, neticeye göre davacının i çi sayıldı ı dönem ( irket müdürü olarak çalı tı ı süre haricindeki dönem) bakımından ilave tediye ödemesine hak kazanıp kazanmadı ının belirlenmesi gereklidir.*


*14.04.1930 tarihli ve 1471 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak, 01.09.1930 tarihinde yürürlü e giren, 1580 sayılı Belediye Kanunu'nun, belediyelerin hak, yetki ve ayrıcalıklarını düzenleyen 19. maddesinin birinci fıkrasının ilk bendinde, "Belediye idareleri kanunun kendilerine tahmil etti i vazife ve hizmetleri ifa ettikten sonra belde sakinlerinin mü terek ve medeni ihtiyaçlarını tesviye edecek her türlü te ebbüsati icra ederler." hükmü düzenlenmi tir. 15.07.1934 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlü e giren 2571 sayılı Kanun'la, 1580 sayılı Belediye Kanunu'nun 19. maddesinin birinci fıkrasının be numaralı bendinin birinci ve ikinci paragrafları;*

*"Belediye sınırı dahilinde muayyen muntakalar arasında yolcu nakil vasıtası olarak otobüs, omnibüs, otokar, tünel, trolley, füniküler i letmek munhasıran belediyelerin hakkıdır.*

*Bunların, belediyelerin de i tirak edecekleri irketler vasıtasıyla yapılması ve i letilmesi veya icara verilmesi veyahut imtiyazın devri cra Vekilleri Heyeti kararına ba lıdır" eklinde de i tirilmi tir. 15.07.1934 tarihinde yürürlü e giren bu de i iklikle, "belediyelerin de i tirak edecekleri irketler" ifadesine açıkça yer verilmesi suretiyle, temel kanuni dayanak olu turulmu tur. Anılan 19. maddede yapılan, 05.07.1939 tarihli ve 07.02.1990 tarihli de i ikliklerde de, bahsi geçen ifade korunmu tur.*

*23.03.1984 tarihli ve 18350 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Büyük ehir Belediyelerinin Yönetimi Hakkındaki 195 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile 09.07.1984 tarihli ve 18453 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan, Büyük ehir Belediyelerinin Yönetimi Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin De i tirilerek Kabulü Hakkında Kanun'un 8. maddelerinde, büyük ehir ve ilçe belediyelerinin, görevli oldukları konularda, 1580 sayılı Belediye Kanunu ve di er ilgili mevzuatta belediyelere tanınan hak, yetki, imtiyaz ve muafiyetlere sahip olaca ı kabul edilmi tir.*

*24.12.2004 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlü e giren, 5272 sayılı Belediye Kanunu'nun 70. maddesinde "Belediye kendisine verilen görev ve hizmet alanlarında, ilgili mevzuatta belirtilen usullere göre irket kurabilir." hükmü düzenlenmi tir. 13.07.2005 tarihli*

 Bu belge 5070 sayılı kanun hükümleri uyarınca e-imza ile imzalanmı tir. 3/5

Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 5393 sayılı Belediye Kanunu’nda, aynı yöndeki hükme kanunun yine 70. maddesinde yer verilmiştir.

23.07.2004 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanan, 5216 sayılı Büyük şehir Belediyesi Kanunu’nun 26. maddesinde de, büyük şehir belediyesinin kendisine verilen görev ve hizmet alanlarında, ilgili mevzuatta belirtilen usullere göre sermaye şirketleri kurabilecekleri düzenlenmiştir.


Belediyeler, Anayasa’nın 127. maddesinde kabul edildiği üzere, kamu tüzel kişiliğine sahiptir. İlgili mevzuatta belediyelere, yüklenen görevlerin yerine getirebilmesi için, önemli hak ve yetkiler verilmiştir; kamusal ayrıcalıklar tanınmıştır. Diğer taraftan, merkezi idareye de, belediyeler üzerinde vesayet yetkisi verilmiştir.

**Belediyeler tarafından kurulan veya ortak olunan şirketler ise, Türk Ticaret Kanunu hükümlerine tabi sermaye şirketleri olup, belediyelerin tüzel kişiliğinden ayrı ve bağımsız özel hukuk tüzel kişiliktir. Belediyelerin kurdukları veya ortak oldukları ticaret şirketlerine, kamu tüzel kişiliği kazandıran herhangi bir kanun hükmü bulunmadığı gibi, kamusal yetki ve ayrıcalıklar tanınmamıştır. Dolayısıyla, söz konusu şirketlerin “kamu tüzel kişisi” ya da “kamu kurum ve kuruluşu” oldukları kabul edilemez.**

Diğer taraftan, 233 sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname, iktisadi devlet teşebbüsleri ile kamu iktisadi kuruluşlarını ve bunların müesseselerini, bağımlı ortaklıklarını ve iştiraklerini kapsamaktadır. Kanun Hükmünde Kararname’nin 2. maddesinin birinci bendinde “Kamu iktisadi teşebbüsü “Teşebbüs”; iktisadi devlet teşebbüsü ile kamu iktisadi kuruluşunun ortakıdır.”; ikinci bendinde “İktisadi devlet teşebbüsü “Teşebbüs”; sermayesinin tamamı devlete ait, iktisadi alanda ticari esaslara göre faaliyet göstermek üzere kurulan, kamu iktisadi teşebbüsüdür.”; üçüncü bendinde “Kamu İktisadi Kuruluşu “Kuruluş”; sermayesinin tamamı Devlete ait olup, tekil niteliğindeki mal ve hizmetleri kamu yararı gözeterek üretmek ve pazarlamak üzere kurulan ve gördüğü bu kamu hizmeti dolayısıyla ürettiği mal ve hizmetler imtiyaz sayılan kamu iktisadi teşebbüsüdür.” tanımlamalarına yer verilmiştir. Bu tanımlamalarla sabit olduğu üzere, kamu iktisadi teşebbüslerinin sermayesi Devlete aittir. Belediyeler ise, Devlet tüzel kişiliğinden ayrı bir tüzel kişiliğe sahiptir. Dolayısıyla belediyelerin hissedarı oldukları şirketler, 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararname kapsamında olmayıp, kamu iktisadi teşebbüsü sayılamaz.

Belediyelerin hissedarı olduğu şirketlerin hukuki statüsünün yukarıda yazıldığı şekilde belirlendikten sonra, 6772 sayılı Devlet ve Ona Bağlı Müesseselerde Çalışanlara Tediye Yapılması Hakkındaki Kanun kapsamında bulunup bulunmadıkları meselesinin değerlendirilmesine gelince;

6772 sayılı Kanun’un 1. maddesindeki düzenleme uyarınca, “belediyeler ve bunlara bağımlı teşebbüsler” kanun kapsamındadır. **Belediyelerin hissedarı olduğu şirketler ise, Ticaret Kanunu hükümlerine tabi, belediyeden ayrı ve bağımsız özel hukuk tüzel kişiliğine sahiptir. Anılan maddede, sermayesinin yarısından fazlası Devlete ait olan şirketlerin kanun kapsamında olduğu açıkça belirtilmiş olmasına rağmen, madde metninde sermayesi belediyeye ait olan şirketlere yer verilmemesi kanun koyucunun tercihidir. Keza, 1580 sayılı Belediye Kanunu’nun, 15.07.1934 tarihinde yürürlüğe giren 2571 sayılı Kanun’la değişik 19. maddesi hükmünde, belediyelerin iştirak edecekleri şirketler ifadesine açıkça yer verilmiş olduğu halde, bu tarihten sonraki bir tarih olan 11.07.1956 tarihinde yürürlüğe giren 6772 sayılı Kanun’da, belediyelerin hissedarı olduğu şirketlerden bahsedilmemesi de bu durumun bir göstergesidir. Dolayısıyla, 6772 sayılı Kanun’un 1. maddesindeki, belediyeye bağımlı teşebbüs ifadesinden, kanun koyucunun, belediyelerin hissedarı olduğu şirketleri kastettiği söylenemez.**

 **Bu belge 5070 sayılı kanun hükümleri uyarınca e-imza ile imzalanmıştır.** 4/5

Anılan sebeplerle, **belediyelerin hissedarı oldu u irketler 6772 sayılı Kanun kapsamında bulunmadıklarından, davalı irket ilave tediye ödemekle yükümlü de ildir. Bu halde, ilave tediye alaca ı talebinin reddine karar verilmesi gerekirken, kabulüne karar verilmesi hatalı olmu tur.**" gerekçesi göz önünde bulunduruldu unda, 6772 sayılı Kanun'un l'inci maddesindeki, ba lı te ekkül ifadesinden, kanun koyucunun, belediyelerin hissedarı oldu u irketleri kastetti inin kabul edilemeyece i, bu irketlerin 6772 sayılı Kanun kapsamında olmadı ı, dolayısıyla i tirak irketlerinin ilave tediye ödeme yükümlü ü bulunmadı ı kanaatiyle davanın reddine dair a a ıda ki ekilde karar verilmi tir.

### **TÜRK M LLET ADINA**

**HÜKÜM :Gerekçesi yukarıda açıklandı ı üzere;**

- 1- Asıl ve birle en dava yönünden DAVANIN REDD NE,
- 2-Harçlar Kanunu gere ince karar tarihi itibariyle alınması gereken 108,80 TL harçtan, 98,80 TL pe in harcın mahsubu ile, geriye kalan 10,00 TL nispi harcın davacıdan alınarak hazineye gelir kaydına,
- 3-Davacı tarafından yapılan yargılama giderinin üzerinde bırakılmasına,
- 4-Davalı ski Genel Müdürlü ü tarafından yapılan 200,00 TL yargılama giderinin davacıdan tahsili ile bu davalıya verilmesine,
- 5-Karar tarihi itibariyle yürürlükte bulunan A.A.Ü.T. uyarınca 4.080,00 TL maktu vekalet ücretinin davacıdan alınarak davalılara verilmesine,
- 6-Taraflarca mahkememiz veznesine depo edilen ve kullanılmayan gider avansının karar kesinle ti inde iadesine,

Dair, davacı vekili ve davalı sper vekilinin yüzüne kar ı, davalı ski vekilinin yoklu unda gerekçeli kararın tebli inden itibaren 2 hafta içerisinde Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmek üzere mahkememize hitaben yazılmı , mahkememize ya da en yakın Mahkemesine veya en yakın Mahkemesi Sıfatıyla Asliye Hukuk Mahkemesine verilecek bir dilekçe ile gidilebilecek ST NAF yolu açık olmak üzere verilen karar açıkça okunup usulen anlatıldı. 24/11/2020

Katip 256743  
E- MZALIDIR

Hakim 211649  
E- MZALIDIR